

Neue Sowjetangriffe am Sereth in harten Kämpfen abgeschlagen

Örtliche Feindangriffe bei Kowel zusammengebrochen In Italien keine grösseren Kampfhandlungen

DNB Aus dem Führerhauptquartier, 5. Mai. — Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Bei Sewastopol griffen deutsche Schlachtflieger feindliche Artilleriestellungen an und vernichteten 26 Werfer. In Luftkämpfen wurden durch Jäger 14 durch Schlachtflieger 15 feindliche Flugzeuge abgeschossen. Dabei zeichnete sich Leutnant Lambert erneut besonders aus.

Östlich des rumänischen Sereth griffen die Bolschewisten den ganzen Tag über auf schmaler Front in dicht aufeinanderfolgenden Wellen an. Sie wurden im Zusammenwirken mit deutschen und rumänischen Schlachtfliegerverbänden in harten Kämpfen abgeschlagen und verloren dabei zahlreiche Panzer.

In der vergangenen Nacht griffen starke deutsche Kampffliegerverbände mehrere Nachschubbahnhöfe der Sowjets in der Nordukraine an.

Südwestlich Kowel schrien heftige, von Schlachtfliegern unterstützte örtliche Angriffe der Sowjets im zusammengefassten Feuer unserer Waffen zusammen. Der Feind erlitt hier besonders hohe blutige Verluste.

In Italien landeten ausser reger beiderseitiger Späh- und Stosstrupptätigkeit keine grösseren Kampfhandlungen statt.

In der vergangenen Nacht warf ein schwächerer feindlicher Bomberverband Spreng- und Brandbomben auf das Stadtgebiet von Budapest. Vier der angreifenden Flugzeuge wurden abgeschossen.

Bei Einflügen nordamerikanischer Verbände in die besetzten Westgebiete und nach Nordwestdeutschland wurden am gestrigen Tage elf Flugzeuge zum Absturz gebracht. Einzelne britische Flugzeuge warfen in der vergangenen Nacht Bomben im Raum von Köln und Mannheim.

Obraunbami boji ob romunskem Seretu

Berlin, 5. maja. Ob romunskem Seretu so se borbe dne 3. maja nadaljevale z nezmanjšano silovitostjo. Kot že čisto pri velikih obrambnih bojih na vzhodnem bojišču, tudi sedaj boljševiški napadi drugega dne niso popolnoma dosegli silovitosti prvega napada. To pa vsled tega, ker mora sovražnik nauprej z ojačitvi izpolniti vrzeli v svojih zbitih naskakovnih divizijah in bo šele potem lahko svoje, v neredu se nahajajoče oddelke zopet strnil v zbite napadalne kline.

Boljševiki so prenehali s svojimi sunki zahodno od reke Sereta ter so zato ojačili svoje prebojne poskuse ob vzhodnem bregu. Ta močnejša koncentracija na še ožjem prostoru uživa z manjšim razširjenjem napačnega pasu proti vzhodu kritje pred boječimi protinapadi. Sovražni množestveni napadi so se kr-

Badogliovo izdajstvo se ni obneslo

Berlin, 4. maja. O položaju na južnoitalijanskem bojišču smo prejeli danes zaradi dejstva, da je sedaj poteklo osem mesecev, odkar so Angličani preko Mesinske ožine stopili na italijanska tla in Kalabrijo, podoben pregled o pristojnih krogov. Ti najprej ugotavljajo, da na italijanskem bojišču še vedno traja dolg premor. K temu pripomnijo, da vremenske razmere skoraj onemogočajo večje boje. Takrat, ko so pred osemimi meseci Angličani in Severoamerikanci v razmeroma hitrem tempu bili zasedli prazen južnoitalijanski prostor, so potekali dogodki dokaj hitro. Nasprotnikom onih sil je uspelo prekorajčiti v prvem mesecu kakih 400 kilometrov. Toda polje se je pojavilo na področju Salerno-Neapelj preenetljivo prvi nemški odpor. Ta je vodil do nenad-

Reuterjeva prevara razkrinkana

Stockholm, 5. maja. Sovražna poročevalska služba je javila dne 4. maja, da je v Stockholmu bivajoči japonski profesor Sakimura, ki je bil do leta 1943 japonski poslanik v Berlinu, prestopil k zaveznikom. Po Reuterju je Sakimura izjavil, da os vojne ne more dobiti. Zaradi tega je stavil svoje posebno znanje na razpolago zaveznikom.

Ta lažni maneuver se je lahko vzdrljal le dva dni, ker se je profesor Sakimura pojavil dne 5. maja v spremstvu zastopnika agencije »Domec« ter zastopnika stockholmskega japonskega poslanstva v uradu DNB-ja v Stockholmu, kjer je glede na potvrdjene angloameriške vesti podal naslednjo izjavo:

»Namenoma hočejo izrabiti moje osebne zadeve v politične svrhe in si sicer prav v trenutku, ko se zaostreje vprašanje vdora. Reuterjevo poročilo moramo smatrati kot del živčne vojne proti osnim silam in pa kot del strem-

Angleški list o komunistični taktiki

Zeneva, 4. maja. »Dve, druga na drugo ljubosumni in medsebojno se izmikajoči ideologiji, namreč degaullovska in komunistična sovdatela v Alžirju,« piše angleški tednik »Tablet«.

Politična črta komunistov je povsod enaka in jasno razpoznavna. Komunistično politiko z njenimi potuhjenostmi in zahrbtnostmi kaj lahko opazujemo tako v Južni Italiji kot Severni Afriki. To je stara ideja ljudske fronte, ki jo skušajo urediti komunisti. Takoj po prihodu Togliattia v Neapelj so pričeli po moskovskih navodilih zahtevati vlado, v kateri naj bodo zastopane vse stranke, ter sklenili v vseh točkah sporazume. S sestavo nove vlade so imeli uspeh. Hkrati so francoski komunisti v Severni Afriki zamislili svojo prejšnjo nepopravljivost s prikazovanjem dobre volje proti vsem. Celo k degaullovemu odboru so pristopili. Kar pa v širokih krogih imenujejo »razkritje osnovne degaullovskega odbora, je mnogo prej pojemanje te osnove, kajti s tem so zgolj dosegli, da sta pristopila v

Obračunavanje med tolovaji

Berlin. Po umoru muslimanskega tolovajskega vodje Huska Miljkovića, ki ga je umorila njegova lastna telesna straža, se je razpršila takojmenovana muslimanska tolovajska divizija severno-zahodne Bosne. Neka nemško-hrvatska legija je privedla ujetnike, med njimi 7 komisarjev, 19 nadaljnjih komisarjev so postrelili lastni ljudje. V nekem sosednjem odseku so zajeli celoten bataljon bivše muslimanske OF divizije z 220 možmi, z 9 strojnimi in 126 puškami.

Morilci polkovnika Masalovića aretirani

Beograd, 4. maja. Morilec šefa kabineta ministrskega predsednika Nedića, polkovnika Masalovića, so sedaj, kakor poroča srbsko ministrsko predsedništvo, aretirali. Polkovnika Masalovića so dne 5. marca 1944 v Beogradu ubili. Morilec sta stotnik bivše jugoslovanske vojske Dragutin Milojević in poročnik jugoslovanske vojske Miroslav Nikolić. Oba morilca sta priznala zločin.

»Hull naj se spominja...«

Bukarešta. List »Capitala« se ukvarja z angloameriškim izsiljevalnim pritiskom na nevtalce in piše med drugim: Te države izvajajo svoje nevtalnostne obveznosti mnogo bolj korektno, kot so to bile delate Zedinjene ameriške države pred vstopom v vojno. Gospod Hull naj se spomni, da so Zedinjene ameriške države med svojo nevtalnostjo dobavljale Angliji kaj množestranski material. List nadalje vprašuje, zakaj so Angloamerikanci izvedli to politično akcijo proti nevtalcem, če so, kakor to zmeraj zatrjujejo, tako svesti si svojih vojaških uspehov. Ali pa naj bi nemara izpodletenje vdora pozneje opravičevali s trditvijo, da so bili nevtalci pomagali Nemčiji.

Čungking zavrača ameriške očitke

Sanghaj, 4. maja. Namestnik zunanjega ministra čungkingške vlade Wu je v sredo na tiskovni konferenci zavrnil angloameriške očitke, da prispeva Čungking premajhen delež v borbi proti Japoncem, in izjavil, da lahko z isto pravico Čungking kritizira angloameriško vojsko. Wu je spomnil na Pearl Harbour ter na izgubo Filipinov, Singapora, Borne in zapreje burmansko cestno. Po Pearl Harbouru, ko so se bili Angloamerikanci prepričali o ogromni udarni moči Japonce, niso našli dovolj besedi, da bi hvallili Čungking zaradi njegovega odpora proti Japoncem. Danes pa nenadno govore o nezadostnem deležu. »Ta kritika ima svoje izhodišče v slabih angloameriških izgleh,« je izjavil Wu.

Vzhodni delavci proti boljševiškim zločinom

Berlin, 4. maja. Zaradi groznih zločinov, ki so jih Sovjeti povzročili v vseh krajih, ki so prišli pod njih oblast, se je polastilo vseh v Nemčiji živčih vzhodnih delavcev veliko zgražanje. Vzhodni delavci neke velike berlinske tovarne so v revoluciji izjavili, da smatra Stalin vse pripadnike vzhodnih narodov, ki so živeli pod tuj oblastjo, za smrtno sovražnike, in to neglede na njih osebno stališče do boljševizma. Zato ni za vse te delavce, ki so izšli iz vzhodnih narodov, več nikake poti nazaj. Vse vzhodne delavce veže in prevzema želja, da še povečajo svojo storitev in tako dobavijo vojakom na bojišču, med katerimi je tudi mnogo prostovoljcev iz vzhodnih narodov, čim več orožja. Na ta način hočejo pomagati, da bodo kaznovani zločini Sovjetov.

Kratka poročila

Madrid. Casopisi v Barceloni komentirajo kot prvi špansko-angloameriški dogovor. »La Prensa« piše med drugim: Španija se je v teh pogajanjih uspešno uprla vsakemu poizkusu izsiljevanja. Zgodovina je v splošnem dokazala, tako podarja list, da so se nepravilno pridobljene prednosti obdržale le kratko dobo in da je izsiljevalec užival kasneje le sramoto. Španija pa odklanja vsako ponižanje. Pogajanja so pokazala, da obstoja pri vseh udeležencih pripravljenost za sporazum, ki je bil dosežen, ne da bi trpel ugled kakega partnerja, narodna čast ali striktna nevtalnost Španije.

Bern. Kakor javlja »Exchange Telegraph« iz Londona, je poljska begunska vlada sklenila ustanoviti posebno preiskovalno komisijo za preiskanje dezertacij iz poljske begunske vojske.

Zeneva. Kakor poroča londonski »Observer« je boljševiški list »Vojna i raboči« klaso ostro napadel več angleških listov in obzornikov, ker so nedavno napadli zunanega ministra Edena. Lepi Anthony, ljubljene žena in boljševikov, bi si pač gotovo nikoli ne mislil in se mu to še niti sanjalo ni. Toda tako uporabljuje orodje, ki nam je izročilo Evropo, tako si mislijo namreč Sovjeti, ni dovoljeno zaenkrat napadati. »Politike« prazne glave njegovega kova ima Moskva rada ter jih milostno sprejema pod svoje varstvo.

Vichy. Zaradi naraščajočega angloameriškega bombniškega terorja napram Franciji uradno opozarjajo, da ni bilo angleških letal, ko jih je francoska vojska leta 1940 tako željno pričakovala pomoči čakala. Sedaj pa Angloamerikanci menijo, da lahko pod prevezo »svoboditve« ubijajo Francoze in rušijo francosko deželo.

Novi sovjetski napadi ob Seretu so bili v hudih bojih odbiti

Krajevni sovražni napadi pri Kovlju so se zrušili V Italiji nikakih večjih bojev

Führerjev glavni stan, 5. maja. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Pri Sebastopolu so napadli nemški borbeni letalci sovražne topniške postojanke ter uničili 26 metalecev. V letalskih bojih so sestrelili lovci 14 borbeni letalci pa 15 sovražnih letal. Pri tem se je ponovno izkazal poročnik Lambert.

Vzhodno od romunskega Sereta so boljševiki s tesno sleditvijo si valovi ves dan napadali na ozkem bojišču. V sodelovanju z nemškimi in romunskimi oddelki borbenih letal so jih čete odbile v hudih bojih, v katerih so izgubili številne oklepnike.

V pretekli noči so napadli močni oddelki nemških bojnih letal številne sovjetske oskrbovalne kolodvoze v severni Ukrajini.

Jugozahodno od Kovlja so se v strnjenem ognju našega orožja izjavili močni sovjetski krajevni napadi, ki so jih podpirali borbeni letalci. Sovražnik je imel tu posebno visoke krvave izgube.

V Italiji razen živahnega obojestranskega izvidniškega in naskakovnega delovanja ni bilo nikakih večjih bojev.

V pretekli noči je vrgel slabši sovražnikov bombniški oddelček rušilne in zažigalne bombe na mestno ozemlje Budimpešte. Branilci so sestrelili 4 napadajoča letala.

Pri poletih severnoameriških jat nad zasedenimi zahodnimi ozemlji ter nad severnozahodno Nemčijo smo včeraj zbili 11 letal. Posamezna britanska letala so v pretekli noči metala bombe na kölnsko in manheimsko področje.

Nujnost te vojne

Berlin, 5. maja. »Danes, ko se dviga nad Evropo ogromna nevarnost, obstoja le ena sama sila, ki je sposobna, zadržati in streti naval židovskega boljševizma. Nemčija vodi že od časov mongolskih, hunskih in turških vpadov nujno vojno za svobodo in čast pravega človeštva.« S temi ugotovitvami pričenja »Berliner Börsenzeitung« uvodnik, v katerem se bavi z nujnostjo te vojne. List opozarja, da je Moskva že po letu 1933, sklenila, da bo šla v vojno proti Nemčiji. To jasno dokazujejo nagli skoki sovjetskih vojaških izdatkov, ki so znašali leta 1931. Še 1,6 milijard rubljev, 1933. že 6,5 milijard in 1936. celo 14,3 milijarde, dokler niso končno leta 1937. narasli že na 20,1 milijard rubljev. Predvsem je bila na prvem mestu motorizacija, kajti dočim je leta 1933. odpadlo na posameznega sovjetskega vojaka 2,3 konjskih sil, jih je leta 1939. prišlo že 13. Casopis nato dobesedno nadaljuje: »Kot trenutek izbruh boljševiške vojne je bilo določeno leta 1941, kar je Stalin kasneje sam priznal. Vsi se dobro spominjamo, kako je uspelo boljševizmu, da si je pri-

dobil ugodne izhodiščne postojanke: z vojno proti Finski, zasedbo Baltičkih držav, Besarabije in severne Bukovine, da ne pozabimo na varljivo ponudbo vojaške pomoči Jugoslaviji tik pred Simovićevim uporom. Nadaljnje namere glede Bolgarije in Dardanel so nam znane iz Molotovih vprašanj Führerju. Z vojaško oborožitvijo, kot jo prej še nikdar ni imela nobena država in s politično tajno zvezo z Anglijo, sklenjeno leto dni po zaključku nemško-ruske nenapadne pogodbe, je bila Sovjetska zveza pripravljena za napad na Evropo, ko je Führer preprečil te grozne grožnje ter z nemško vojsko udaril v sovjetski pohod.«

Dve novi žrtvi Secret Service

Stockholm, 5. maja. Reuter je v sredo objavil iz Philadelphije, kjer zboraže trenutno mednarodni urad za delo, dve kratki poročili, ki pravita, da je zadela srčna kap egiptanskega delegata dr. Ramzija ter čileškega odposlanca Brookmanna, ki sta oba takoj umrla.

Čudno naključje! Še nikdar nismo slišali, da bi bilo podobne v Philadelphiji tako nezdruvo, da bi ljudje tamkaj številne kot drugod umirali za srčno kapjo. Ali pa so bile morda debate na kongresu mednarodnega urada tako razburilive?

Pojavlja se druga slutnja — točneje preučevanje nam jo nujno potrdi kot gotovost. Prav egiptanska in čileška delegacija sta namreč zaradi izkušnje v lastnih deželah z veliko ekspo gledali na Churchillov in Rooseveltov sleplini maneuver, zaradi česar so imeli uradni predstavniki anglosaške politike zelo neprijetne težave. Egipt, ki je kot član rodne arabskih narodov zaradi brezobzirne zapletitve žitnih zalog za angloameriško vojsko na Bližnjem vzhodu prišel v velikansko etisko, objokuje danes stolišče mrtvih zaradi lakote in kužnih bolezni. Vsak dan vidijo Egipčani razliko med britanskimi obljubami in britanskimi dejanji. Deželi so obljubili neodvisnost in napredek, da-

Največja pustolovščina v angleški zgodovini

Stockholm, 4. maja. Angleški minister za delo Bevin je imel v Bristolu pred delavci večji govor. Prosil je delavstvo, naj ostane mirno in si je prizadeval opravičiti svoje ostre ukrepe. Bevin se je pri tem dotaknil tudi vdora, ki ga pripravljajo »Roosevelt, Stalin in Churchill«, ter izjavil, da je Churchillova vlada »pred največjo pustolovščino, v katero je bila kdaj Anglija pognana v svoji zgodovini«.

Bevin je brez dvoma dobro premislil svoje besede. Zato je zelo pomembno, da poudarja »največjo pustolovščino, v katero je Churchillova vlada pognala Anglijo. Te besede dobro označujejo vso zgrešeno politiko angleškega ministrskega predsednika, ki jo je ves čas, odkar vlada na politični pozornici, počenjal. To je ista pustolovska strategija, ki jo je Churchill tudi že zasledoval v prvi svetovni vojni. Ko so v prejšnji svetovni vojni obstali boji na zapadu v jarkih, je svetoval Churchill, naj presenetljivo nasprotnika ob Dardanelah in je pripravi proslulo pomorsko akcijo proti Galipolu. Anglija je tedaj plačala to Churchillovo pustolovščino z okoli 30.000 mrtvimi, pri tem pa niso vračunali težke angloameriške ladijske izgube. Navzlic temu je ostal Churchill še vedno zvest svojemu mnenju, da je vojna igra, ki se jo igra s smehljajočim se licem.

Podobni vidiki vodijo političnega igralca Churchilla tudi pri tej novi

vojni. Z brezobzirno brezvestnostjo je ponovno pognal Anglijo v nevarno pustolovščino, ki jo bo morala Anglija, najsi se konča kakor koli že, plačati z življenjem. Neizdružno propada imperij in Churchill s svojim delom samo še pospešuje ta propad, saj je vpregel Anglijo pred vso severnoameriškega imperializma ter jo vrgel v naročje boljševizmu. Zato bo pognana Anglija v pustolovščino vdora, in to posebno, ker tako zahteva Moskva. Ker se je Churchill zapisal Moskvi, bo morala Anglija ponovno kot pri Galipolu krvaveti, vendar s tem razlokom, da utegne to privedi do izkravitve.

Poljaki izjavljajo

Amsterdam. Kakor poroča Reuter, je zastopnik poljske begunske vlade v Mehiki dejal v nekem govoru, da se Poljska ne bo nikoli izjavila sporazumu s Curzonovo linijo kot mejo napram Sovjetski zvezi. Vznemirjenje njegove vlade je, tako je nadaljeval poslanik, popolnoma upravičeno, saj smo videli, da može, ki so bili sestavili Atlantsko listino, »pogosto omahujejo«.

Admiraliteta priznava

Stockholm, 5. maja. Reuter poroča: Admiralteta je objavila, da ni o britanski podmornici »Stonhenge« nikakih poročil in da jo je treba smatrati kot izgubljeno.

Moralna odgovornost

Ob nesreči, ki nas je s komunizmom zadela, vsi premišljajo, kateri so bili vzroki, vsi skušamo najti krivca za to gorje. Saj to je že v človeški naravi, da za vsako trpljenje in za vsako nesrečo skuša najti vzrok, kje izven sebe.

Cisto prav je, da iščemo krivce med neposrednimi povzročitelji sedanjega gorja, čisto prav je, da jih oblast zasleduje in da jih kaznuje. Vendar vsi čutimo, da so vzroki te splošne zmede globlji, duhovni in da posegajo daleč v duhovni svet in tudi v nadnaravni svet. Tudi na tem duhovnem polju moramo iskati krivce za sedanji položaj, saj gre prav za pravdo odgovornosti. In v tem pomenu smo moralno odgovorni za sedanje razmere vsi, prav brez izjeme.

Najusodnejša napaka, ki smo si jo zadnjih sto let privoščili, je bilo igralecje s nevarnimi idejami. Izgubili smo izpred oči resnico, da je človekovo dobro ali slabo dejanje in ravnanje odvisno od slabih ali dobrih idej, ki se jih človek oprime. Če pomislimo, kakšne ideje smo v zadnjih desetletjih zagovarjali, širili in branili, nas ne more prav čisto nič začuditi splošni idejni in moralni razkroj, v katerem je komunizem prav lahko uspeval.

Našo moralno krivdo pri sedanjih razmerah lepo označuje sveti oče v božični poslanici: »Vsaka mlačnost in vsako nepremišljeno paktiranje s svetnimi ozir v izpovedovanju vere in njenih načel; vsaka strahopetnost in kolebanje med dobrim in zlom v krščanskem življenju, v vzgoji otrok in v vladanju družine; vsak tajni ali javni greh; vse to in še drugo je bilo in je še žalosten prispevek k nesrečam, ki danes pretresajo svet. In kdo ima to pravico, da bi se smatral brez vsakršne krivde?«

Prva usodna zmeta je bila torej verski liberalizem ali — kot pravi papež — vsako nepremišljeno paktiranje s svetnimi ozir v izpovedovanju vere in njenih načel. Prav v sedanjem ostrem ideološkem boju s komunističnimi zmetami vidimo, da se vsi ideološki sistemi in vsa enodnevna gesla rušijo in da moremo proti komunistični zmeti postaviti samo neokrnjeno in celo krščansko resnico. In koliko smo v tem paktiranju s svetnimi ozir grešili posebno v zadnjih desetletjih. Če bi ohranili krščansko resnico celo in neokrnjeno in jo v vseh razmerah pogumno izpovedovali, ki imeli že danes v rokah učinkovito orodje proti komunističnim zmetam. Zato se na sedaj po dolgi dobi verske omtvetosti povračamo nazaj k živemu izpovedovanju celotne katoliške resnice, brez vsakega paktiranja s svetnimi ozir.

Komunisti kradejo mašne plašče

Ker imajo komunistične tolpe velike izgube so med njihovimi padlini neredko tudi komandanti in sploh višji čini, zato je v hribih možno sorazmerno hitro napredovati. Vsakdo, ki je zanesljiv komunist in se odlikuje po roparskih in morilskih sposobnostih, lahko v kratkem doseže vodilno mesto. Pri tako naglem napredovanju pa je razumljivo, da je v revni komunistični republiki zmanjkalo zlatih in srebrnih port. Komunisti so si pomagali iz zadreg tako, da so začeli krasti mašne plašče.

Mašnih plaščev pa niso kradli samo iz cerkva, ki so jih že prej porušili in oropali, temveč jih kradejo tudi iz cerkva, ki še stojijo.

Tako so nedavno ukradli mašni plašč iz zakristije v St. Jerneju. A kmalu po tatvini so doživeli znani poraz na Javorovici. Ker je bil pri tem porazu uničen cel bataljon z moštvo, pač ni bilo treba postavljati novih komandantov, zato komunisti tudi niso potrebovali novih zlatih in srebrnih port. In tako je ukraden mašni plašč po zaslugi domobrancev srečno prišel nazaj v zakristijo.

Posebno vrednost imajo

»SVETOVE« KNJIGE

za doračajočo in učeto se mladino, saj jo povedajo na najrazličnejša področja človekovega umskega ustvarjanja. »Svetove« knjige so dober pripomoček pri izobraževanju mladega in znanja žegnega duha. Starši, ki hočejo svojim otrokom, da bi se jim duševno obzore čim bolj razširilo, naročite se na »Svete«, ki je edina slovenska poljudno znanstvena knjižnica. »Svete« izdaja kvalitetne knjige, ki ne smejo manjkati na nobeni knjižni polici!

Splošen polom komunističnih tolp na Dolenjskem

Domobranske čete zasedajo vse važnejše kraje na Dolenjskem - Ljudstvo jih veselo pozdravlja
Komunisti so se omadeževali z novimi zločini in požigi

Ljubljana, 5. maja.
Iz vseh krajev Dolenjske prihajajo vesela poročila o pohodu domobrancev v vse važnejše kraje. Komunisti se pohodu sploh ne morejo resno ustavljati. Njihove tolpe bežijo na vse strani, kaže se splo-

šen razkroj komunistične vojske. Priobčujemo vesti, ki smo jih do sedaj prejeli. Iz vseh poročil zveni veselo razpoloženje, ki je zajelo našo Dolenjsko, ko je začutila bližino svoje končne rešitve izpod komunističnega jarma.

»Tudi k nam se je vrnilo veselje...«

Zužemberk, konec aprila.
Žužemberk so smatrali komunisti za nepremagljivo »osvojenjo ozemlje«. — Vladali so, kot bi res imeli že vso oblast v rokah. Vedno in vedno so dopovedovali, da domobrancev skoraj več ni, da so že vsi pobiti, ostali pa so bodo vsak čas predali komunistom. Pa so se pri svojih računih še vedno usteli, tako tudi tu. Hrabra domobranska četa je brez vsakih izgub zasedla 23. aprila Žužemberk, v splošno zadovoljstvo vsega prebivalstva. Med prebivalstvom je nastalo veliko navdušenje in veselje, med komunisti pa velik preplah. Takoj prve dni so imeli domobrancev velik uspeh. Zapolnili so veliko zalogo municije, orožja vseh vrst in razna živila. V boju je bilo pobitih 18 komunistov, nekaj pa so jih je predalo domobrancem. Kolikor je pa ostalo doma še skrivačev, se dan za danom javljajo k domobrancem. Zanimivo je, da sta prišla tudi petnajstletna fanta,

ki sta prošla za sprejem k domobrancem. Tudi šepavi prosijo za puško in ker jih zdravnik ne more potrditi, ponavljajo svojo prošnjo rekoč: komunisti pa vse mobilizirajo, šepave in kruljave in gluhe in slepe, samo k njim nihče ne mara.

Ob pohodu na Žužemberk se je zgodilo tudi tole:

Ko so domobrancev Žužemberk zasedli, so se komunisti v silnem strahu razbežali. Po zasedbi pa domobrancev ni so mirovali, ampak je del moštva takoj odšel naprej čistit teren. Komunisti, ki so iz skrivališč gledali, da domobrancev odhajajo iz Žužemberka, so mislili, da so domobrancev svoje položaje zapustili. Brezskrbno sta se na koleših pripeljala v Žužemberk dva komunistična obveščevalca. Lahko si mislimo, kakšen obraz sta napravila, ko ju je »pozdravil« namesto komunistične straže domobranska patrula.

Sramoten poraz komunistov pri št. Jerneju

St. Jernej 3. maja.
V nedeljo, 30. aprila, so imeli domobrancev v St. Jerneju krasno uspešno akademijo. (O njej bomo podrobneje poročali jutri.) Kakor bi se hoteli maščevati nad lepo uspešnim domobranskim slavljem, so komunisti enoči okrog polnoči pričeli z napadom na St. Jernej. Po pripovedovanju ujetega komuniste so imeli nalogo posadko likvidirati. Misleč, da so položaji domobrancev, ki so prav pred nekaj dnevi zavzeli večji obseg, še stari, so se nič hudega sluteč približali žici. Kmalu se je razvila živahna besedna borba in ostro streljanje. Iz kritja sta dva težka minometala pošiljala mine na naše položaje. Po nekako uro in pol trajajočem napadu so naši hrabri domobrancev naredili izpad in pogнали komuniste spet daleč nazaj pod Gorjance. Padlo je sedem komunistov in ena komunistka. Med padlimi komunisti je tudi operativni oficir *Rugelj Anton*. Zaplenjena je bila proti-

tankovska puška, brzostrelka in mnogo municije.

Nek mladi prišilni mobilizirane — Primorec — se je vso noč tiščal v potoku v mrzli vodi in čakal, kdaj pridejo domobrancev in ga rešijo. Vsega premrelega so res domobrancev jutraj našli in ga vzeli s seboj. Kaj vse prenesejo tišči, ki so komunistično strahovlado videli od blizu, samo da od komunistov lahko pobegete. Je pač tako: neumni silijo v ogenj, pametni bežijo od ognja proč.

Zopet nov umor katoliškega duhovnika

Ljubljana 5. maja.
Prav v zadnjem času komunisti povsod zatirajo, da katoliških duhovnikov ne preganjajo. In prav v zadnjem času so ubili zopet enega duhovnika. Dne 21. aprila ob dveh zjutraj so ubili hinjskega kaplana Kerna Franca. Na smrt ga je obsodil po naročilu »višjih« neki Gašper, doma iz Zabeje vasi. Na morišče sta ga pa peljala Gašperjev Gašper iz Toplice in neki »Cvetko« iz Ljubljane. Prav nič ni važno, kakšno pretezo so komunisti do bili za ta umor. Šaj morijo že več kot dve leti in se preteze menjajo po času in razmerah. Nekaj, kar se pa ne menja, je besno sovraštvo komunistov do duhovni-

Iz novomeške okolice

V Trzinu se prirejajo večkrat dobro obiskana ljudska zborovanja. V nedeljo, 30. aprila je bilo zborovanje kar po obeh mašah. Zbranim množicam so govorniki razložili, kdo so voditelji naših gozdnih tolpačev, kakšna je njihova preteklost in kako podli so njihovi nameni. Ljudje govornike zelo radi poslušajo in vedno ljubša jim postaja domobranska misel. Najrajši pa seveda poslušajo, kako beže komunisti pred domobransko vojsko, kjer koli se pokaže. Posebno plašljive so nekoč tako strupene komunistke, ki so pred nedavnim pustile domobrancev celo svojo umazano in ušivo žento.

Po dosedanjih poročilih iz Zelezne pri Dobriču, do sedaj padlo 49 komunistov, zaplenjene so bile štiri strojne, en minomet in mnogo municije. — V istem času je neka druga domobranska ednica prodirala v smeri Medvedjek pri Gabru in uničila 18 komunistov.

Po dosedanjih poročilih je na vseh področjih, kjer prodirajo novomeške čete, padlo 250 komunistov. Domobrancev so do sedaj zaplenili 8 lahkih strojníc, tri težke strojníc in en težki minomet z veliko zalogo min. Nasproti izgubam v tolovajskih tolpah, se izgube domobrancev ne dajo niti primerjati: en mrtev in deset lahko ranjenih.

Dne 30. aprila so komunisti požgali vas Dobrovo pri Dobriču. Izgleda, da se še vedno zveto drže gesla: Naš bog je rop, požig, umor...

Komunistični »prvi divizion artiljerije XV. divizije« bo stradal. Včeraj sta se predala domobrancem intendant in pomočnik I. divizionar XV. divizije. Ta slavn divizion je sedaj brez intendanta.

V Vodich pri Sv. Križu so domobrancev zaplenili komunistom 6 vreč soli in jo razdelili med civilno prebivalstvo. Naj bo še komunistični močnik neslan, kakor so neslane njih laži.

SPORT

Ljubljana : Mars

Jutri, v nedeljo, bomo imeli v beli Ljubljani spet nekaj nogometnih srečanj, od katerih bo vsakekar najvažnejše tisto med Ljubljano in Maršom.

Ljubljana kaže, da je uredila do neke mere svoje vrste, čeprav so še nekatera mesta pomanjkljivo zasedena. Pri tekmi zadnje nedelje je pokazala razveselje napredka in vsi, ki simpatizirajo z njo, so tega uspešnega koraka veselili. Upamo, da nas Ljubljanačani to nedeljo ne bodo presenetili morda s slabo igro, ampak da bodo igrali še bolj povezano kot preteklo nedeljo. — In Marš! Poljančanov že dolgo nismo videli in več kot leto dni je minilo, ko smo jih zadnjič videli na zelenem polju. Torej tudi Marš se je prebudil. Prav je tako.

Nedeljski spored bo na splošno takle: ob 15 Ljubljana Jun. : Zabjak in ob 16.30 Ljubljana : Marš. Prijatelj obeh tekmecev vabimo, da si pridejo ogledat svoje z zelenega polja. Tekmi bosta na igrišču Ljubljane.

SK Zabjak. V nedeljo, 7. maja, igra I. moštvo ob 15 na igrišču Ljubljane prijateljsko tekmo s kombiniranim moštvom Ljubljane. Pozivamo vse igralce, da so ob 14.15 v garderobi na igrišču. Ovsenik, Kurent, Lojze — gotovo! Načelnik.

stične omladine) so se v tej šoli večbali za upravljanje s tanki — brčkone z lesenimi, ki jih bodo sami elsaliz iz hlovd. Domobrancev so prišli v vas in iznemadli stražo, ki se je predala. Učenci šole pa so prav takrat večbali na njih. SKOJevci so zbežali. Domobrancev pa so zajeli velik plen. Ujeli so tudi 37 zgojenec tankovske šole, ki niso bili na večbe. — Zadnja dva dni so domobrancev iz Laš je ujeli in pripeljali v Ljubljano vsega skupaj 50 komunistov in 2 komunistki.

Smrt dveh proslulih krvolokov

Ribnica, 4. maja.
Dne 3. maja so domobrancev iz Ribnice zasedli Struge. V svoji nenadni akciji so ubili dva krvoloka, ki sta bila že dve leti strah vse doline. Prvi je bil Blisk iz Vidna-Dobrepolje, drugi pa Heglec iz Strug. Ta dva odgovarjata za vse umore in rope komunistov v okolici.

Velik tvorec sodobne češke proze je Jan Vrbna. Pravkar smo izdali v prevodu njegovega knjiškega romana

BOŽJI MLINI

(Dodane so še novele: Gluha. Nočna zgradba in Vrtinar.)
Cena vez knjišt (opr. arh. Gajski) 30 lit.
LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI
Pred skofijo 5 Miklošičeva cesta 5

Iz Trsta

V Trstu so umrli: Jože Trebizan, Antonija Valon roj. Romano, Anton Giovannini Zanini, Ivana Paver roj. Rizzi, Adela Depaoli roj. Paoletti.

Koncerti v tovarnah. Na 1. maj, praznik dela v Reichu, so bili razni koncerti v vseh tržaških tovarnah. Ravno tako je bil prirejen koncert v ladjedelnicah v Trzinu.

V Trstu sta umrli Karl Calligaris in Alojzij Carini.

Nesreče. V nedeljo okrog poldneva je v ulici Battisti pod tramvaj 40-letnega delavca Antona Betorella iz ulice Ginastica 36. — V Zadru je pred nekaj dnevi padel 30-letni trgovec Nikolaj Di Nardo z motorja in se močno potekel po glavi. V tržaško bolnišnico ga je prepeljal letalo Rdečega križa.

Pred izrednim sodiščem. Pred izrednim sodiščem za javno varnost v Trstu se je moral zagovarjati 36-letni gasilec, ki je med alarmom odnesel namizno perilo iz nekega stanovanja, čigar lastnik je bil odšel v zaklonišče. Obsojen je bil zaradi zlorabe uradne oblasti na 20 let ječe in 20.000 lir denarne globe; njegova dolžnost je bila strankam pomagati ne pa odnašati njihovih stvari.

Zivilski nadzorniki imajo dober nos. Na glavnem kolodvoru je vedno velik vrvež. Zivilski nadzorniki morajo pač dobro paziti, da jim pred nosom kdo ne odnese racioniranih živil. Opazili so zadnje čase, da je več takih, ki nosijo v vrečevino zašite zavitke, češ da niso prišle pravočasno na pošto in paketov niso moge oddati. Pa vse skupaj nič ne pomaga. Ko je morala pred nekaj dnevi Albina Zlatoper iz Sv. Lucije odpreti na kolodvoru tak paket, je pokukalo iz njega sveže ovčje meso in dva hleba sira. Ravno tako so pri neki drugi ženski našli v takem paketu 4 kg masla in 7 kg svežega ovčjega mesa. Marija Stohel iz Črnice pa je na ta način prišla ob 8 kg masla. Maria Luisa Marzulli je s težavo nesla velik zavitek, ki pa je kaj hitro padel v oči nadzornikom. Ko so ga odprli, so našli v njem 5 kg salame in 2 kg slanine. Vsa živila so bila zaplenjena, kršilke zakonov o racioniranih živilih pa so bile predane tozadevnim oblastem.

Zivino so ukradli iz hleva. Nek večer v preteklem tednu so v Moš pri Kaprivi prišli v hlev posestnika Petra Giacominija oboroženi tolovaji in so odpeljali gospodarja dve kravici in eno telico. Z orožjem v roki so zahtevali tudi 8 kg salame. Ko so na ta način izvršili svojo tatvino so izginili v noč. Giacominij je oškodovan za 100.000 lir.

Bomba je eksplodirala. 13-letni Alojzij Pecorari iz St. Lovrenca pri Moši je kosil travo. S koso je zadel ob bombo, ki je bila skrita med travo in je eksplodirala. Pri eksploziji je dobil več ran in je bil takoj prepeljan v bolnišnico.

Cestna železnica. Kakor smo že javili, je za mesto Trst zopet uvedena poljska ura ob 11 zvečer. Izvzete so samo predmetne vasi Trebše, Prosek in Sveti Križ, kjer je policijska ura ob 9 zvečer. Zaradi vzpostavitev prejšnjega policijskega reda vozila tudi cestna železnica in avtobus zopet po starem voznem urniku.

Ponarejene živilske izkaznice. Na Reki so zasačili nekega peka, ki je prodajal živilske izkaznice za maslo, sladkor in mlo. Pri hišni preiskavi so našli še sto izkaznic, ki so bile ponarejene. Pri zaslišanju je pekovski mojster izpovedal, da je dobil izkaznice od nekega »Mirota«, kateremu jih je baje dobavljal njegov svak iz Lovrane. »Miro« je plačal za izkaznice 8500 lir, prodal jih je pa za 22.000 lir. Vsi, ki so bili zaplenjeni v čedno kupčijo, so pod ključem.

Posledica padca. Na kirurškem oddelku tržaške bolnišnice je umrl 40 letni delavec Emilij Flego, stanujoč v Šknednu št. 511. Pred nekaj dnevi je padel pred vrati rafinerije, pa se je tako pobil po glavi, da ga vsa zdravniška pomoč ni mogla ohraniti pri življenju.

Umrli so: Pavel Capilli, Sudiš Nevil, Nikolaj Maggio, Gabrielja Affidani, Raymond Tušnič, Lucija Lodolo, Marija Ruzante, Emidij Fakin, Josepina Topan, Albert Gregorat, Alfred Camuffo in Ida Ranzatto.

Iz Gorice

Pri letalskih alarmih. Goriška prefektura ponovno opozarja, da je pri letalskih alarmih treba skrbno zadržati vsa stopnišča. Paziti se mora zlasti, da skozi okna na stopniščih in na strehi ne prodira svetloba. Navadno zadostuje, če se do 5 svetle žarnice zatanje s modrim papirjem. Prav tako je predpisano, da morajo v slučaju alarma biti zaprte vodne in plinske pipe. Samo pipa glavnega vodnega toka se ne sme zapreti.

Denar, topovi in kri...

Ta René Mayer, predsednik kaknega pol tucata lastnih družb in takih, ki so bile pod nadzorstvom Rothschildov, ni bil kak navadni slavnati mož. Bil je sin neke Mayer-Dupont-Halphen, ki je bila po materi nečakinja velikega Jamesa Rothschilda. Med vsemi Rothschildi, ki so se ženili večinoma med sorodniki, je bil Mayer najbolj postaven, pa tudi najbolj inteligenten.

Da bi ostalo premoženje lepo na kupu, so se ženili Rothschildi najraje v bližnjem sorodstvu. Na porast bogastva so takšne ženitve ugodno vplivale, kar pa se tiče duševnih pa tudi telesnih zmognosti, so bile ženitve v sorodstvu kvarne. V družini Rothschildov je bilo namreč precej članov, ki so bili telesno slabotni in duševno zaostali. Celo poglavar francoskih Rothschildov Edvard, ki je bil po postavi dobro razvit in močan, glede inteligence ni bil na višku. Njegovo zglavo je predstavljal René Mayer. Ta mladi, gostolasi človek, ta Rothschildova zglava, je bil vljuden, toda zelo molčeč. Kar se tiče obveščanja s strankami, se je zelo razlikoval od svojih prednikov. Ljubil je tveganje in borbo. Če mu je

šlo za izgubo, se je bojeval na vse pretege, da bi dosegel uspeh.

IV.

Kreditni zavodi in poslovne banke.

Vedno bolj in bolj naraščajočemu povpraševanju po denarnih sredstvih, ki ga je zahteval nagel razvoj industrije in trgovine, so skušali odpomoči z delnicami in z denarjem varčevalcev. Proti sredini preteklega stoletja so zasebne banke pričele ustanovljati kreditne zavode, da bi privabile varčevalce, ki bi nalagali denar, v zameno pa jemali delnice, zadolžnice in menice. Te vrste postopek je prinašal zasebnim bankam dve vrsti dobička: banke so poslovale s tujim denarjem, z denarjem varčevalcev. Na ta način so banke prevažale riziko na tuje rame. Poleg tega pa so se ti kreditni zavodi lahko vsak čas skrili za hrbte svojih slavnatih mož.

Tako so nastali v Franciji veliki kreditni zavodi, ki so imeli prav izjemno nalogo: izdajali so zadolžnice, skontirali menice in dajali predjem na delnice. Seveda so sprejemali tudi vloge na tekoči račun in na dolgo dobo; vnovčevali so vrednostne papirje,

kupone in menice. Drug njihov zelo dobičkonosen posel je bil ta, da so razpečavali delnice, zadolžnice in rente, ki so jih izdajala bodisi zasebna društva, razne skupine, lastna ali pa tuje države.

Največji kreditni zavod v Franciji je bil Crédit Lyonnais, s 600 milijoni kapitala ter 750 poslovalnicami in 11 milijardami vlog. Da je ta zavod vozil po koleznih Comitié des Forges, je razvidno iz imenika članov njegovega upravnega sveta: predsednik Georges Brinard, pripadnik konservativnega bloka. Tudi drugi upravitelji so bili konservativci, n. pr. Evgenij Schneider, Roger Lebrideux, Melchior de Vogüé, Georges Gay in Charles Gillet iz znamenite družine patra Gilleta, višjega predstojnika dominikancev. Iz liste teh upraviteljev je razvidno, da je imel Crédit Lyonnais zveze z železničarsko družbo Paris-Lyon-Méditerranée, Chemin de fer de l'Est, dalje z raznimi zavarovalnicami, z rudniki in predvsem drugim zveze tudi z industrijo kovinarske družbe. Brez pomote lahko izračunamo, da so ti upravitelji, v različnih podjetjih, upravljali akcijski kapital, čigar obveze so znašale nad 150 milijard frankov.

Kreditni zavod, ki je imel tesne zveze z Crédit Lyonnais in po njem z družbo Comitié des Forges, je bil Comptoir National d'Escompte, s kapitalom 400 milijonov in za 6 milijard

vlog. Banka Comptoir National je bila naslednica zavoda, Comptoir d'Escompte de Paris, ki je l. 1889 zaradi poloma z bakrom propadla in čigar predsednik Denfert-Rochereau je izvršil samomor. Takrat so nekateri časopisi zelo obtoževali judovsko banko in še posebno Rothschilda, češ da je on izval polom pri bakru, da bi se polastil celotnega bančnega sistema. Ta stvar je verjetna pa tudi mogoča. Rothschild je ostal takrat le malo časa na krmilu omenjenih denarnih zavodov. Na njegovo mesto so pozneje stopile druge osebnosti iz konservativnega tabora.

Druga konservativna banka, je bil zavod Crédit Industriel et Commercial. Ta banka ni pometla s podeželskimi bankami, temveč jim je pustila samoupravo in se je omejila le na njihovo nadziranje. Njen upravni svet je bil prav za prav sestavljen iz načelnikov pokrajinskih bank, in sicer od Crédit de l'Ouest de Crédit Industriel d'Alsace et Lorraine, in od Société Lyonnaise des dépôts de Société Nancienne de crédit industriel. V celoti je Crédit Industriel et Commercial tvoril posebno skupino s 360 milijoni kapitala in za 5 milijard vlog. Ta skupina je bila neodvisna od Crédit Lyonnais, toda bila je v službi trgovcev s topovi.

Société Générale je bila ustanovljena l. 1864. Imela je 625 milijard

kapitala in okoli 700 poslovalnic ter nad 12 milijard vlog. Njeno odvisnost od visoke banke je predstavljala dvojica velikih stremuhov, eden je bil Jožef Simon, njen predsednik, hud levičar, bivši še kabineta Jožefa Caillauxa; drugi pa njegov upravitelj André Benac, bivši šef kabineta v času Raynala, ministra, ki je z Rothschildom podpisal pogodbo za gradnjo železnice. Prvi je bil vezan na banko Lazard; drugi pa je bil Rothschildov Benjaminček, ki so ga klicali k »mizic« očitno zaradi njegovih zaslug pri sklepanju gori omenjene pogodbe. Težko je točno določiti število milijard, ki so jih razmetali upravitelji Société Générale v doseg svojih namerov. Kar se tiče židovsko-francoske visoke banke, je delovala kar se da na skrivaj in še to po svojih slavnatih možih. Na splošno vsota 150 milijard kakor pri Crédit Lyonnais ne bo pretiran.

V zvezi s Société Générale, (čeprav so bili njeni upravitelji katoličani in protestanti), je bila tudi B. N. C. l. Banque Nationale du Commerce et de l'Industrie, naslednica banke B. D. C. Banque Nationale de Crédit, ki je propadla ob polomu l. 1932. pri kupčiji z demanti, pri čemer so varčevalci izgubili 3 milijarde, davkoplačevalci pa 2 milijardi. Vlada je priskočila na pomoč, da so izvedli poravnava z velikimi bankami, upniki skrahirane banke.

Ob prvi soboti v majniku

...Ne pozabite pa zlasti tega, da bodo vsi vaši napor za skupno srečo zaman in da vaši otroci ne bodo našli sreče v vašem domu, ako Gospod ne bo zidal z vami hiše in ne bo z vami stalnoval v njej s svojo milostjo. S svojim življenjem morate posvetiti svojo nova ognjišča. Po posredovanju device Marije posvetite Bogu svoje malo družinske svetilke, v katerem naj ob spoštovanju božjih postev mirno in srečno vlada medsebojna ljubezen. Tako je govoril sedanji oče vsega krščanstva Pij XII. meseca novembra 1939 večji skupini novoporočenec.

Prav gotovo pa so te misli namenjene tudi ostalim, vsem družinam, vsem narodom, vsemu svetu. In danes, ko opravljamo zadnjo soboto pobožnosti petih prvih sobot v zadostnejo brezmadežnem Marijinemu Srcu, ki smo jih začeli opravljati s 1. januarjem letošnjega leta, se je v te misli še posebno vredno zamisliti.

Koliko je Slovencev, ki jim krvavi srce, ker so morali z doma, z domačije, stran od tistega ozko ograjenega prostora zemlje, sredi velikega šumnega sveta, kjer stoji rodni dom, ki je malo kraljestvo zase. Sveti kraj, kjer naj bi uspevala tiha družinska sreča, vse neprijetnosti, vse trpljenje dela, vse to se je v pravnih spremembah v eno samo bolj, v eno samo žalovanje. Nič nenavadnega, saj je ljubezen do doma človeška in naravna, saj jo je posvetil sam božji Sin s

svojim zgledom. Vso to bol pa povečujejo še bujni gnehi, sadovi brezbožnega komunizma. Koliko duš je propadlih radi onih, ki so strupeno rastlino komunizma zasadi in negovali na slovenski zemlji.

V tej žalosti so nam petere sobote kakor obiski skrbno ljubeče matere svojim otrokom, ki jo željno pričakujejo. Saj čutimo, da je Marija tako naša, da natančno ve kaj je ljubezen do domačije, da razume navezanost na rodno zemljo, da razume vso bedo in gorje, ki ga Slovenci trpimo, da razume vse hotenje, vsa naprežanja in vse delo poštenih Slovencev, da bi brezbožstvo zginito z naše zemlje in da bi prišli zopet srečnejši časi.

Da, prav gotovo Ona to razume, Ona to čuti in nam hoče pomagati! Prav radi tega pa naj nam ta naša Mati in Kraljica Pomagaj ne bo samo zavetje ob prvih sobotah, ampak vsak dan. Naj vstopi v naše domove, v naše duše, v naša srca, v vse slovenske družine. Zato naj bo ta zadnja sobota, ki jo obhajamo v letošnji vrsti petih prvih sobot predvsem močnega prošnje, naj nam odpusti naše in tuje grehe, naj milostno pride med nas v vsako slovensko družino!

Srca vseh Slovencev naj se zganijo, odločijo in v dano posveto brezmadežnem Marijinemu Srcu. Tedaj ne bo slišati klika Marija Pomagaj, ampak Marija je pomagala!

J. S.

Papirna nabirka slovenskega Rdečega križa

Že od začetka vojne opravlja RK važno človekoljubno poslanstvo. Nikogar ni med nami, ki bi njegovega dela vsaj na splošno ne poznal in ne cenil. Ogromne vsote je v tem času nabral in razdal med potrebne vojne žrtve. Skrbel je za hrano, za stanovanje, za obleko potrebnim, negoval bolnike, iskal pogrebnice, ustvarjal zveze med domačimi in njihovimi svojci v tujini, posredoval paketno in pisemsko službo, se trudil za povrnitev internirancev iz Italije in jih na tisoče pripeljal nazaj v domovino. Za to delo pa so potrebna velika denarna sredstva. Res je sicer, da posveča Pokrajinska uprava njegovemu delu vso pozornost in mu daje izdatno pomoč, toda ljudska beda in stiska je danes tako velika in tako splošna, da je samo z uradno pomočjo ni mogoče ublažiti.

Da si zagotovijo večji dotok denarnih sredstev za svoje delo, se je RK odločil izvesti nabirko starega nerabnega papirja, od čigar prodaje si obeta znanih dohodkov. Nabrani papir bo prodal v papirnico, ki je danes zaradi naših domačih razmer v zadregi za celulozo in še mnogo bolj prisiljena predelavati star papir kot v rednih razmerah. Z nabirko RK bo mogla dobiti papirnico izdatne količine papirja v predelavo, ki ji bodo omogočile nadaljnje obratovanje, našemu trgu pa dale potrebne množine novega papirja.

Novi grobovi

† Berta Zamida, V Ljubljani je v Bogu zaspala v visoki starosti gospa Berta Zamida roj. Kušar, vdova višjega ravnatelja deželnih uradov. Blaga mati leži na svojem domu do nedelje. V nedeljo, 7. t. m. pa bo pogreb iz kapele sv. Nikolaja na Zalah in sicer popoldne ob pol petih.

† Simon Rekar, V Ljubljani je izdihnil gospod Simon Rekar, preglednik finančne kontrole. Pogreb blagega rajnega bo v soboto ob pol štirih popoldne iz kapele sv. Jakoba na Zalah.

Naj rajnima sveti večna luč, vsem njunim dragim naše iskreno sožalje!

Župnik Janko Borštnar

V četrtek, 4. maja 1944, zvečer je umrl v Zavetišču sv. Jožefa v Ljubljani Janko Borštnar, župnik v pok. Rajni se je rodil 20. avgusta 1880 na Vranji peči pri Kamniku in bil v mašnika posvečen 14. julija 1904. Služ-

boval je kot kaplan v Hinjah, kot ekspozit v Harijah, kot upravitelj pri Sv. Lenartu nad Škofjo Loko, kot župnik pa na Sv. Gori pri Litiji, v Pečah pri Moravčah in v Hotedršici. Upokojen je bil leta 1939. Naj v miru počiva!

Truplo leži v mrtvašnici Zavetišča sv. Jožefa, od koder bo prenešeno v soboto zjutraj v kapelo Zavetišča, kjer bo ob 7. pogrebna maša; pogreb pa bo z Zal v soboto popoldne ob pol petih iz kapele sv. Jožefa.

»SVETOVE« KNJIGE

imajo svojo posebno vrednost ne le zaradi bogate in poučne vsebine, ampak tudi zaradi bogatih ilustracij, ki krase vsako knjigo in pojasnjujejo pisano besedo. V sleherni knjigi je najmanj po sto slik, kar knjigo močno poživlja, bralca pa še bolj pritegne. Naročite se tudi vi na »Svetove« knjige!

Za današnji dan

Koledar

Sobota, 6. velikega travna: Jan. Latinšek vrati; Benedikta, dev.; Elbert, škof. Nedelja, 7. velikega travna: 4. povelikonočna; Stanislav, škof in mučenec; Gl. zela, kraljica in opatica; Flavija, devica in mučenica.

Dramsko gledališče

»Lepa Vida«. Red Sobota. Ob 18.

Operno gledališče

»Don Juan«. Red B. Ob 18.

Kino Matica

»Enapurski tiger

Kino Union

»Romančna snubljeva ob 16 in 19.15.

Kino Sloga

»Operette ob 16 in 18.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarnarji: mr. Leustek, Rešljiva cesta 1; mr. B. Jovce, Kongresni trg 13; in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Zdravniška služba

Nedeljsko dežurno zdravniško službo bo opravljal od sobote ob 20 do ponedeljka ob 8 mestni zdravnik dr. Logar Ivan, Rimska cesta 7, telefon št. 41-52.

Zgodovinski paberki

6. velikega travna:

1. 1072. je salzburški nadškof slovesno posvetil in umestil prvega krškega škofa Güntherja. Vzhodnoalpski in predalpski svet med Donavo in Jadranom je bil od časa Karla Velikega razdeljen med salzburško nadškofijo in oglejskim patriarhatom, mejo je tvorila reka Drava. Cerkvena organizacija je le počasi napredovala, zlasti na ozemlju južno od Drave. Salzburški nadškofje so sami le stežka vršili svojo službo na obširnem področju, zato so večkrat pošiljali v oddaljene kraje pomožne škofo. Od onih, ki jih viri omenjajo v Karantaniji, je najpomembnejši Modest, ki je deloval tam v času vojvode Hotimira. S prihodom slovenskih bratov v Podonavje se je položaj spremenil, vpliv Salzburga je padel, toda le začasno. Nerazumevanje Svetopolka in nato madžarski vdor sta uničila sadove dela sv. bratov. Po upravni organizaciji vzhodnoalpskega sveta v času Otonov je znova zaostala tudi cerkvena uprava. Salzburški nadškof je s privoljenjem papeža sklenil ustanoviti v zgornjem Podonavju novo cerkveno dekanstvo, sredstva zato je našel v ženskem samostanu v Krki, ustanovi blažene Heme. Samostan se je zameril i papežu i salzburškemu nadškofu, ko je sprejel med svoje zidove ženo Henrika IV., ki se je je ta hotel znebiti, da bi si lahko poiskal drugo. Samostan je bil ukinjen, premoženje pa uporabljen za novo škofijo, katere delokrog je obsegal v oni dobi še večina slovensko ozemlje.

1. 1859. je umrl Aleksander Humboldt. Rojen 1. 1769. v Berlinu je užival dobro domačo vzgojo, pa se nato posvetil prirodoslovnim študijem, učil se je na raznih nemških univerzah, zjel skoraj vso tedanje znanost, segel celo v filologijo in zgodovino. Služboval je nekaj časa v domovini kot vodja rudnika, pa odšel po materini smrti v svet. Najplodovitejše je njegovo potovanje po španski Ameriki, v obširnem popisu je priobčil svoja znanstvena opazovanja. Te razprave je priredil in izdal v Parizu, kjer se je zaradi tega mudil dvajset let. Leta 1827. se je na kraljevo željo vrnil v domovino in imel na berlinski akademiji svoja slavna predavanja iz zemljepisa. Udeležil se je tudi ruske znanstvene ekspedicije v osrednjo Azijo. Humboldt spada med največje prirodoslovce 19. stoletja, obvladal je skoraj vsa področja znanosti in bil zadnji veliki polihistor.

Legendam je dodal pisatelj še tri pripovedke: *Vragova nevesta*, *Romanje v Pušcavo ter Vitez sežida cerkev*. Vragova nevesta je močna pravljica realistično podoba nezakonske matere, ki jo lastno dete s pomočjo Marije razkrinka kot večkratno morilko otrok ter jo nato vzame vrag. *Romanje* v Pušcavo, obdeluje motiv bolne matere ter željo deklice, iti na romanje po zdravilne rože. Romarski godec, ki naj bi šel z njo, jo zapusti, nato pa pride v roke vragu, ki jo z gobami zastruplja in hoče zastrupiti tudi njeno mater. Na poti domov ži skoraj zmazne, pa jo najde romarski godec, ki prinaša zdravila. S pomočjo Marije v Pušcavi ozdravi obe: otrok in mati. *Zadnja*: Vitez sežida cerkev, pa je pripovedka o rogaškem grofu Henrikur in njegovi sestri Zofiji ter o postanku cerkve svetega Areha na Pohorju. Sv. Arh je namreč Henrik, vitez in kralj.

Tako je Tomažič znova pokazal svojo pripovedno moč s temi legendami ter ustvaril lepo mladinsko knjigo. Predvsem pa je vreden njegov pohorski kolorit, ki ga zna tako prepričljivo predstavljati. Kakor svoj čas Trdin Gorjance, tako Tomažič odkriva Pohorje in celo v podobnem slogu, le da z večjo ljubeznijo in vero v legendarni snov in pesniški svet, dočim ga je Trdin kot prosvetilec celo razveljavljati ter ga podajati izrecno kot vraga.

Ilustrativni del gđ. Marije Kozložnik je vreden pozornosti ter se nas bolj dojm kot Beranekove slike, zaradi večje jasnosti in stilizacije. Vidimo pa, da Marija tu prehaja že bolj v slikovitost, kar ji je šteti samo v dobro. Knjiga spada med posređene knjige Slovencev knjižnice tako po pisateljevi zaslugi kakor tudi po ilustrativnem delu.

td

Praznik za rožniško cerkev

Vsem prijateljem Matere božje na Rožniku sporočamo veselo vest, da bomo v nedeljo, 7. maja, po dveletnem premoru opet začeli s službo božjo v tej, ljubljanski tako zelo priljubljeni božjepolni cerkvi. — Ker so cerkev pred dvema letoma zasedli Badoglijevi vojaki in jo uporabljali v profane namene, je cerkev oskrnjena. Treba jo bo zaradi tega očistiti. Prezvišeni gospod škof je dal za to vsa potrebna pooblastila rektorju cerkve na Rožniku. Obred očiščenja (reconciliation) se bo vršil po rimskem pontifikalu ob pol 9 zjutraj. Ob 9 pa bo služba božja: govor in sv. maša z ljudskim petjem. — Popoldne ob 5 bodo šmarnice s petimi litanijami. — Rožniška cerkev je v zelo slabem stanju — pa s pomočjo njenih ljubiteljev jo bomo skušali vsaj toliko popraviti, kolikor nam bodo dopustile sedanje neugodne ramere. — Vsi ljubljanci so prisrčno vabljeni k dopoldanskemu obredu očiščenja in k službi božji ob pol 9, kakor tudi k šmarnicam popoldne ob 5.

Lastnikom tablic knjižne tombole

Izžrebane številke Knjižne tombole, ki so potrebne za dvojke (dve številki v eni vodoravni vrsti) bodo objavljene v našem dnevniku v soboto, 6. maja v nedeljski številki in po radiu v soboto ob pol 8 zvečer ter v nedeljo, 7. maja opoldne med običajnimi poročili.

Tablice, s katerimi je zadeta dvojka, skrbno varujte in z njimi ne igrajte dalje, ker morate dvigniti dobiček dvojko t. j. 5 knjig.

Z ostalimi tablicami igrajte, ko bodo objavljene prihodnje številke za trojke. Te številke bomo objavili v soboto, 13. maja in v nedeljo, 14. maja.

Dobitke bomo delili takoj, ko bodo knjige popolnoma dotokane, predvidoma od 22. maja dalje. Nihče, kdor zadane kak dobiček naj ne bo v skrbeh, da ga ne bi dobil. Oddelek za tombole bo vodil natančno evidenco in bo v torek dne 9. maja objavil tudi številke onih tablic, ki bodo zalede dvojke. Vse ostale podrobnosti bomo objavljali sproti v dnevnikih.

Dvojke bodo dobile naslednje knjige:

1. Jurčič: Cvet in sad z ilustracijami prof. S. Šantla.
2. Gregorčič: Oljki z ilustracijami akad. slikarja Gvidona Brolle.
3. Dular: Krka umira z ujedankami akad. slikarja Rika Debenjaka, ali dr. Bevk: Po živalskem svetu (ilustrirana knjiga).
4. Julij Slapšak: En starček je živel... z ilustracijami akad. slikarja F. Podrekarja.
5. Narte Velikonja: Anekdote s karikaturo F. Podrekarja.

Pošta za nevtralne države

Pošte smejo zopet sprejemati navadne in priporočene dopisnice in pisma s pisemnimi sporočili za Portugalsko, Španijo, Švedsko, Švico in Turčijo.

Omejitev porabe plina za poldrugi mesec

Plinarna je marca meseca lanskega leta naročila novo komorsko peč za proizvodnjo plina, ki bi morala letošnjo pomlad pričeti z obratovanjem. Ker se bo pa zaradi vojnih razmer dobava peči zavlekla do prihodnje zime, mora vodstvo plinarne takoj popraviti sedanje peči. To pa je mogoče napraviti samo, če se za poldrugi mesec omeji poraba plina. V ta namen objavlja mestna plinarna naslednje ukrepe, izdane s takojšnjo veljavo:

1. Omeji se oddaja plina pod normalnim pritiskom na čas od 6.30 do 7.30, od 9.30 do 12.30 in od 18.30 do 20.30 ure. Ob drugem času bo pritisk plina tako minimalen, da bo uporaba plina nemogoča. Opozorjamo, da morajo biti tudi ob času nizkega pritiska vse pipice zaprte, da ne nastanejo nesreče.
2. Za dobo dveh mesecev bo uporaba kopalnih peči in peči za ogrevanje prepovedana. Monterji plinarne, ki jim mora vsakdo brezpogojno dovoliti vstop v stanovanje, bodo postopoma na primeren način onemogočili uporabo teh peči. Njih delo bo pa pod kontrolo tehničnega osebja plinarne.
3. Vsi oni odjemalci plina, ki imajo poleg plinskega štedilnika ali kuhinjskega štedilnika na premog, naj za kuho in peko med tem časom uporabljajo le štedilnik na premog. Porabiti smejo samo 60% množino plina, ki so jo porabili lansko leto isti mesec, v nasprotnem primeru bodo kaznovani.

Hazanila ljubljanskih prirediteljev

Dramsko gledališče

Sobota, 6. maja, ob 18: »Lepa Vida«. Red Sobota.

Nedelja, 7. maja, ob 18: »Maturas«. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

L. Fodor »Maturas«, komedija v 3 dejanjih. Osebe: ravnatelj dr. Dvornik — Drenovec, dr. Cebula — Debevec, dr. Vidovič — Gorisšek, dr. Strk — Nakrst, dr. Siska — Verdonik, dr. Vrtnak — Gregorin, prof. Mozoljševa — Nablocka, prof. dr. Matejčeva — Ukmar-Boltarjeva, Ema Zorova — Gabrijelečeva, osmošolke: Slaparjeva — Levarjeva, Voglarjeva — Svetelova, Malijeva — Intiharjeva, Kolarjeva — Golleva, Anton, tolski sluga — Plut. Režiser C. Debevec.

Operno gledališče

Sobota, 6. maja, ob 18: »Don Juan«. Red B. Nedelja, 7. maja, ob 18: »Prodana nevesta«. Izven. Cene od 36 lir navzdol.

B. Smetana »Prodana nevesta«, komična opera v 3 dejanjih. Osebe: Krušina — Janke, Ljudmila — Poličeva, Marinka — njuna hči — Vidaličeva, Miha — Doinečar, Kala — Golobova, Vašek — Banovec, Janko —

Dnevne novice

Tretja Marijina družba pri uršulinkah ima namesto v nedeljo, 14. t. m., jutri, 7. t. m., popoldne ob tri četrt na pet mesečni shod. — Voditelj.

Občni zbor zadruge »Novinarski dom« bo v nedeljo, 14. maja 1944, ob 9.30 v Novi. narekem domu s običajnim dnevnim redom. Zaradi iščenja uradnih prostorov in krajsanja naslova v štampiljkah finančna kontrola na Bregu 6. I. nadstropje, od 6. do 9. maja ne bo uradovala.

Naročniki Slovencev in Svetove knjižnice, dajnite knjige! Podružnica Slovenca ima na izbero za mali denar lepe knjige. Pridno sežite, dokler je še kaj na zalogi.

Ponedeljek, 8. maja, ob 21.15: »Cvet in sad«, svočna igra po istoimenskem romanu Josipa Jurčiča; za radio priredil inž. Pengov, izvajajo člani Radijske igralske družine pod vodstvom inž. Ivana Pengova.

2-4 prazne prostore

za pisarno in skladišče rabimo takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Center«. 3743

Pomočnice za hitro prvo pomoč ob letalskem napadu, ki so napravile teoretični del točaja, imajo priliko vaditi se tudi praktično za prvo pomoč, in sicer deveti tedaj v ponedeljek, 8. t. m., enajsti tedaj v sredo, 10. t. m., in dvajseti tedaj v četrtek, 11. t. m., vsak dan od 17.30—19.

Bibliofilska izdaja Tavčarjevega »Cvetja v jeseni« je podarjena RK in Škofijski dobroteljni pisarni. Z nakupom knjige boste podprli delo teh dveh ustanov. Cena izveda 200 lir.

Sodražani! V nedeljo, 7. t. m., bomo spet imeli sv. mašo ob 8 v kapeli frančiškanskega konvikta. Pridite polnoštevilno!

KINO MATICA

PREDSTAVE

Ob sobotah: ob 15., 17. in 19. uri. Ob nedeljah: 10.30, 15, 17 in 19. Ostale dni ob 16. in 19. uri.

Zelezo spotike na Ciril Metodovi cesti je bilo zadnje dni obravnavano v časopisih, ker je bilo morda posredno vrok težke nesreče. Vsi so seveda odgovornost hoteli npriti mestni občini ljubljanski, kakor je to že stara navada, kadar se je treba znebiti odgovornosti ali kakršnih koli drugih obveznosti. Zato pa moramo takoj pribiti, da je vaa Ciril Metodova cesta s hodnikom vred država lastnina, ne pa občinska. Med hišama št. 41 in 43 je prazna parcela, last Alojzija Kance, meji pa ta svet na javni hodnik, ki je, kakor rečeno, last države cestno uprave. Na tem hodniku je prej stala mestnica. Ko je pa lastnik mestnice podrl in začasno leseno ograjo postavil v regulacijsko črto, je v tleh ostal temelj betonskega stebra s koncem železa. Dne 3. maja opoldne je bilo ugotovljeno, da je železo, dolga kakih 10 cm in debelo dober poldrugi cm, zares gledalo iz temelja, toda samo okoli 17 mm nad hodnikom. Na vsaki cesti in na vseh starejših hodnikih imamo polno podobnih spotik, saj hodniki niso ravni in posamezni kamni kolikor toliko mole iz njih, pa vendar ni nobene nesreče.

meru jim bo pa zaračunjen preveč porabljeni plin po ceni 5 lir za kubni meter. Pri ponovitvi jim bo odvzet plinomer.

4. Če se bodo stranke ravnale po teh predpisih, bo dobava plina redna, obenem bodo pa tudi nepotrebni ostrejši ukrepi, ki bi še huje zadeli vse prebivalstvo.

Zato prosimo vse, naj upoštevajo te časne ukrepe za nujno potrebne in strogo obvezne, da se plinarni omogoči dokončati potrebna popravila naprav tako temeljito, da bo do postavitve nove peči dosežanjam in bodočim odjemalcem zanjajenena redna dobava boljšega plina. Apeliramo na discipliniranost odjemalcev in pričakujemo, da bo vsakdo te predpise prišel izvajati takoj, čeprav plombranje peči v kopalnici še ni bilo opravljeno.

Prva posledica morebitnega neupoštevanja teh časasnih omejitev bo, da bo morda plinarna brez prejšnje objave prisiljena sredi kuhe zapreti dovod plina v mesto, ker produkcija ne bo dosegla oddaje plina. Nadalje prosimo odjemalce plina, naj sami osnažijo gorilce v kuhinjskih in štedilnikih, ker so monterji plinarne, ki jih je malo, preobremenjeni z drugimi popravili. Gospodinjke, skrbite, da bodo gorilci v štedilnikih in kuhinjskih vsak teden vsaj enkrat osnaženi tako kot smo učili in kazali na mnogih naših propagandnih tečajih.

KULTURNI OBZORNİK

Tomažič: Pohorske legende

Jože Tomažič je s svojimi pohorskimi narodopisnimi stvarmi prinesel v našo književnost nekaj svojega sveta, za katerega mu bomo vedno hvaležni. Kot učitelj na Pohorju si je svoj čas nabral toliko gradiva, da se nam zdi sedaj neizperen, kajti vsako leto nas preseneti z novo knjigo. *Slovenska knjižnica* nam ga je odkrila z njegovimi Pohorskimi pravljicami, katerim so nato sledile Pohorske bajke, sedaj pa *Pohorske legende* (strani 235). Med temi knjigami pa je izdal skupno z Beranekom še več svojih pravljic in pripovedk kot slikanice, tako Drvarica Marija, Dravska roža, Oglarjev sin, Pastirčkova nebesa, v pripravi pa ima še Botro Vilo, ki je izhajala v Slovenskem domu. Tako sta z Beranekom ustvarila novo tip izvirne mladinske slikanice, ki se je naši mladini zelo priljubila.

Pohorske legende, ki so sedaj izšle z ilustracijami Marije Kozložnikove ter deloma tudi še Beranek, nadaljujejo njegovo zbirko pohorskega narodopisnega gradiva v starem slogu pravljicnih snovi v realističnem okolju pohorske pokrajine. V tem je ravno srečna najdba Tomažičeva, da je znal tako reliefno nazorno prikazati Pohorje kot teren, na katerega je potem postavil narodopisno snov, ki ni vedno domača, izvirna ali celo izrecno pohorska, temveč je splošno pravljica. pa samo srečno prenesena na Pohorje. V teh legendah je ena najlepših legend celo brez tega pohorskega miljeja, to je znana legenda o »dušici maliceni, ki rešuje duše svojih staršev in bratov razbojnikov; ima svojo poanto, ki jo dela zanimivo, dasi je malo razvlečena sprito

podobne Milčinskega obdelave. Sicer pa ta zbirka vsebuje še osem drugih legend, izmed katerih je postavljena na prvo mesto *Sveta Uršula roma*. Legenda sama nima sicer toliko pristno narodnih legendarnih prijemov, ki pa izredno zanimiva zato, ker nam v njej prikaže vso dolgo pot sv. Uršule čez vse Pohorje, kjer obiskuje svoje tovariše-aveitnike. Od tod nam Tomažič opiše vse čudovite razglede čez Dravsko polje prav tja do Koroške in Ogrske. Seže ko se naseli na koroški Plešivci, se zaključijo s pravljico poanto prenosa jezera s Koroške strani na Pohorje. Sv. Uršula begunka je tako našla svoji novi dom sredi najlepših štajerskih razgledov. Kako pristno pohorska je druga legenda *Gospod ustvari oves!* Prav tako tudi ostale, med katerimi se mi zdi najlepša *Božja pot svete Družine*, na svojski način upodobljen motiv dobre in prevzetne romarice. Vse te legende, ki sledijo: *Marija in sestriči*, *Poljčanska Marija*, *Grlici zibljeta Jezusa in Ogrska Marija* so postavljene na Pohorje in v sosedne dežele ter so dramatično razgibane ter resnično lepi primeri sodobnega pripovedovanja starih pripovednih pesniških motivov. Človek bi sicer mislil, da si bosta elementa pravljice legendarnosti ter realističnega lokaliziranja med sabo nasprotovata ter se neskladno uveljavila, toda Tomažič ju je s realistično lepo povezal, ne da bi kot realistični opisovalec oskodoval legendo za preprosti čar pesniškega občutja. Ponekod se sicer čuti neka prevelika obširnost, ki pa na drugi strani ustreza večdelnosti in ponovitvam narodne pravljice, tako da branje teh legend navdaja tudi razvajenega bralca z ugodjem.

Kaj je novega pri naših sosedih

Z Gorenjskega

Nov infektivski oddelek pri bolnišnici na Golniku. Te dni je zastopnik Gaultierja, pokrajinski načelnik Natmesnig otvoril novi infektivski oddelek bolnišnice. Pred zastopniki stranke, države in oboroženih sil je ob tej priliki v izčrpnem poročilu prikazal razvoj zavoda njegov ravnatelj dr. Herman Samonigg. V zadnjih treh letih je bolnišnica sprejela 19.226 bolnikov. Med temi je bilo 837 bolnikov z nalezljivimi boleznimi. Začasno so jih nastanjali v zasilno urejenem infektivskem oddelku, vendar so se tudi takoj lotili graditve posebnega infektivskega oddelka. Že v juliju 1941 so graditve začeli in sedaj je dvonadstropni oddelek dokončan. Ima 90 postelj, kar v celoti odgovarja potrebam Gorenjske.

Odlikovana železničarka. Pred nedavnim je bil na Jesenicah odlikovan inšpektor državnih železnic in postajni načelnik iz Bohinjske Bistrice Anton Panikrat z vojnimi zaslugami križcem prve stopnje z meči. Leti križec druge stopnje pa je dobil železniški tajnik in postajni načelnik v Rateče-Planici Robert Kock. Oba sta dobila odlikovanje za posebne zasluge ob vojaških nastopih.

Na dveh krajih je prejel živilske nakaznice retnik Jožef Bergant, po rodu

iz Sele nad Škofjo Loko, stanujoč v Celovcu kot podnajemnik pri zakonskem paru, je prejel leta 1939 živilske nakaznice. V oktobru leta 1939 pa se je preselil v Himmelberg, kjer se je tudi prijavil in začel prejemati nakaznice. Sodišče je Berganta, ki je večinoma dvojne nakaznice porabil le zase, kaznovalo s tremi leti zapora.

Tekme v streljanju so bile pred nedavnim v Kranju. Na poziv SA se je oglasilo 472 mož. Na tekmah so bili navzoči okrogli vodja in drugi predstavniki. 17 strelcev je doseglo več kakor 42 obrobov od 50 dosegljivih. Teh 17 strelcev bo dobilo posebno diplomu SA-štandarte v Kranju. Poleg streljanja za tekmo je bilo še posebno streljanje na gibljive cilje. Poleg tega so bile tudi vaje v metanju ročnih granat.

Zborovanje krajevnih vodij, političnih vodij in zastopnikov strank je bilo prirejeno v Kranju te dni. Okrogli vodja dr. Pfeifferl se je najprej spomnil padlih krajevnih skupinskih vodij iz Zabinice in Smlednika, nato pa je sprejel poročila o razmerah v posameznih krajih. Prvi dan zborovanja je bil zaključen z družabnim večerom, drugi dan pa je okrogli vodja številnim delavcem razdelil odlikovanja in tudi izvršil različna napredovanja. Za zaključek je sledilo poročilo o političnem položaju.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Groharjeva kmečka svatba

Original znamenite Groharjeve kmečke svatbe je last mestne občine Ljubljana. Posnetek te slike je sedaj razstavljen v izloženem oknu umetniškega salona A. Kos, nebotičnikov prehod, in vzbuja med občinstvom — tudi med preprostimi ljudmi — veliko zanimanje in občudovanje. Posnetek je učinkovito, točno in z največje strokovne skrbnostjo narisal prof. Peternel. Vse postavbe so originalne in zanimive zaradi narodnega motiva. Največje občudovanje vzbuja pohonska in odlična nevesta v narodni noši s pečo na glavi. — Mnogim starejšim Ljubljančanom je nevestin obraz še drugače zanimiv. Podobno je obrazu pokojne ljubljanske županje Franje Tavčarjeve.

Črnohorzijski obsojenci na 187.000 lir

Vsak mesec od policijske uprave objavljeni seznam vseh zaradi kršitve protidržavnih uredb obsojenih oseb vzbuja v javnosti primerno zanimanje. Nekatera imena obsojenih se skoraj vsak mesec ponavljajo. Policijska uprava je v aprilu kaznovala 113 oseb na skupno denarno globo 187.000 lir. Samo zaradi navijanja čen in prodaje življenjskih potrebščin po pretiranih cenah je bilo obsojenih 60 oseb — največ gostilničarjev — na skupno 112.000 lir. Zaplenjene so bile tudi zaloge živil, zlasti mnogo raznega mesa. Letos je bilo v prvih štiri mesecih obsojenih do 600 oseb na skupno denarno globo 750.000 lir.

Florijanovo vreme

V nedeljo slana in mrz. Nato prve dneve majnika nekoliko toplejše vreme. Sv. Florijan, ki je v četrtke godoval, je vreme preobrnil. Že jutraj se je začelo močno oblačiti. Popoldne je zavel močan sever. Volto je grmelo. Pričakovati je bilo kako pomladansko, kratko nevihto. Padlo pa je le nekaj kapljice dežja. Sever je deževne oblake razgalil. V petek jutraj je bilo razmeroma hladno. Potreben je izdaten dež. Po mnogih njihvah krompir že odganja iz zemlje. Od

V kratkem bo izšlo v „Slovenčevi knjižnici“ novo delo slov. pisatelja

Ivana Matičiča:

Fant s Kresinja

Naročajte knjige „Slovenčeve knjižnice“! — Še vedno lahko naročite ves III. letnik po naročniški ceni 8 lir za knjigo!

Prijava psov v Ljubljani

Po določili čl. 20 pravilnika o proračunu mestne občine Ljubljanske za leto 1943 v zvezi z določili pravilnika o občinski taksi na pse, pozivamo vse lastnike ali rednike, naj prijavijo svoje pse zaradi vpisa v pasji kataster za proračunsko leto 1944.

Lastniki ali redniki psov morajo prijaviti, ki se nanasa na datum poleženja spol, pasmo, barvo in uporabo psa (za aje, navadnega itd.), napraviti natno med uradnimi urami od 8-11.30 z izvršnim odseku mestnega županstva v Kresiji na stopnišču z Ljugarjeve ulice 1 v I. nadstropju, levo, v sobi 1, tako da pridejo 13., 16., 17., 19. in 20. maja na vrsto lastniki z začetnicami A do F, 22., 23., 24., 25., 26. in 27. maja H do L, 30., 31. maja, 1., 2., 3. in 5. junija M do R, 6., 7., 8., 10., 12. in 13. junija S do W ter lastniki z začetnicami Z in Z in morebitni zamudniki dne 14., 15., 16. in 17. junija.

Pse, ki so bili nabavljeni ali so dosegli starost 3 mesecev po 30. januarju t. l., morajo lastniki naznaniti v 10 dneh nato, ko so bili psi nabavljeni ali so dosegli starost 3 mesecev. Naznaniti je treba tudi vse pse, ki ostanejo samo začasno na ozemlju ljubljanske občine, in sleer najkasneje 15. dan, odkar se nahajajo v občini. Najkasneje v 3 dneh je treba mestnemu županstvu naznaniti tudi vsako spremembo, ki se tiče psa, posebno pa vsako sumljivo obolenje, pogin, pobeg, zopetno vrnitev ter preselitev ali oddajo psa drugemu lastniku ali redniku.

Psi so uvrščeni v dve kategoriji, namreč v pse čuvaja in v vse druge pse.

Značaj psa čuvaja se prizna le onemu psu, ki stalno na verigi priklenjen varuje gospodarska poslopja ali skladišča, ki so last gospodarja. Tak pes pa mora biti vedno izven imovinskih objektov, ki jih mora varovati, in izven stanovanjske hiše svojega gospodarja. Nadalje je značaj psa čuvaja priznan tudi onemu psu, ki stalno priklenjen na verigi varuje samotna ležeča nepremičnina imovine svojega gospodarja. Za samotno ležečo imovino se pa smatrajo le ona posestva ali hiše, ki so, merjeno od ograje do ograje ali, če ograje ni, od stene do stene, oddaljena najmanj 50 metrov od sosednjih ljudskih bivališč. Za psa čuvaja se smatra samo pes, ki je vsaj 23 cm visok. Pri vseh navedenih pogojih pa je mogoče za vsako hišno številko priznati le po enega psa — čuvaja.

Občinska taksa na pse, ki je nedeljiva, znaša za leto 1944, za pse čuvaja 25 lir, za vsakega drugega psa pa 100 lir.

Pasje znamke se dobe pri izvršnem odseku mestnega županstva v Ljugarjevi ulici št. 1 za povračilo nabavnih stroškov. Tam sprejemajo tudi vse take prijave in naznanila.

Lastniki ali redniki psov, ki ne bi o pravem času ali bi nepravilno naznanili pse ter bi se kakor koli skušali izogniti plačilu pasje takse ali bi na protipraven način prikrili pasjo znamko, bodo poleg redne pasje takse morali po čl. 13 zak. o od. vračanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni za kazni plačati tudi globo do 300 lir ali bodo pa kaznovani z zaporem do 30 dni. Prav tako bo kaznovan tisti, ki bi potrdilo o plačani pasji taksi ali pasjo znamko prepustil v uporabo drugemu.

Obvestila Rdečega križa

Zahvala. RK so darovali: gg. Prešeren I. in M., Dalmatinova 3, 100 lir v počastitev spomina blagopokojnega g. Čebulca Martina; g. Perkovec Albin 40 lir; ga. Verbič Ivanka 300 lir v počastitev spomina blagopokojnega g. dvornega svetnika M. Gabrijelčiča. Prisrčna hvala!

Poziv. V paketu oddeleku. Vidovdan, 6. maj se javita odposilatelja paketov za Steržaja Vinka in Krušica Josipa v Dachau.

Z Novega mesta

Ura na magistratnem stolpu v Novem mestu je bila dobrega pol leta na počitnicah. Radovedno oko, navedeno na točnost ure, se je večkrat obračalo proti stolpu, pa je ura od prvega bombardiranja vedno kazala tričetrt na eno. Sedaj se je vrnila s polletnega dopusta in zopet pravilno gre v splošno zadovoljnost tistih, ki so vedno godrnjali, če Novo mesto res ne premore urarja, ki bi mogel prekiniti rotovski ur žet itak predloži dopust.

Naročnikom „Slovenčeve knjižnice“ javljamo, da so prišle v podružnico „Slovenca“ sledeče knjige: „Lov na skrivnosti“, „Hribe“ in „Pohorske legende“. Dvignite jih! Dobe jih lahko tudi nenaročniški!

Črkvonica

a — a — c — d — d — d — e —
e — e — e — e — e — f — g — h —
i — i — i — i — k — m — n — n —
n — p — r — r — s — s — t.

Ra
ra
ra
ra
ra

Iz 30 črk poleg danih dveh sestavi 6 besed, ki pomenijo v drugačnem redu naslednje: mesto v Zgornji Italiji; slovenski pesnik; Kanarski otok; mesto v Iranu; egiptansko božanstvo; zdravilišče na Stajerskem.

Rešitev:

Piemont, epigram, Kopitar, Krapina, Evripid, satrapi.

KINO »SLOGA« 12-34

Eden najbolj dražestnih muzikalnih filmov, kar jih je mogla ustvariti filmska umetnost, je pač film valčekve opojnosti v

WILLY FORSTOVI

»Operet«

Willy Forst je kot režiser z neko očarujočo muzikalnostjo in minuciozno intenzivnostjo osvojil za film, ki je žel in žanje povsod največje uspehe. Sodelujejo odlični umetniki: Maria Holst Dora Komar, Paul Hörbiger, Leo Slezak, Dunajska filharmonija in Zbor dunajske državne opere.

Predstave ob delavnikih ob 16 in ob 19

KINO »UNION« 12-21

Pustolovščina mladega dunajskega barona in lepe grofice. Polna priručnega humorja in presenečenj. Izbrani odlični dunajski igralci.

Romantična snubitev

V glavnih vlogah: Maria Harell, Wolf Albach Retty, Christl Mardaya, Paul Hörbiger, Otto Tressler, Rudolf Carl in drugi.

Predstave ob delavnikih ob 16 in 19.15

KINO »MATICA« 12-41

Velefilm indijske mistike in eksotike... Sloviti MENAKA balet... Izvirna glasba.

»Ešnapurski tiger«

V glavnih vlogah: nesmrtna La Jana, Gustav Diessl, Fritz van Dongen, Hans Stüwe. PREDSTAVE v soboto ob 15. 17 in 19. V nedeljo ob 10.30, 15, 17 in 19.

Simon Rekar

preglednik finančne kontrole

Pozreč drugega pokojnika bo v soboto, dne 6. maja 1944, ob pol 4 pop. z Zal, iz kapele sv. Jakoba k Sv. križu.

Ljubljana, dne 5. maja 1944.

Zaljubljeni: Ivanka, soproga

Marica, Iva, Milka, Ciril in Režika,

otroci, ter ostalo sorodstvo

Borštner Janez

župnik v poklju

dne 4. maja 1944, ob 21 po dolgotrajnih in težkih boleznih, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspi v starosti 64 let.

Njegovo izmučeno telo leži v mrtvalnici sv. Jožefa. Obmrtna sveta misel bo v kapeli Zavetišča v soboto ob 7 zjutraj, pogreb pa v soboto pop. ob pol 5 iz kapele sv. Jožefa na Zalah.

Blagopokojni bodi vsem našim znancem priporočil v pobožno molitev, č. gg. duhovnikom pa v memento pri svetih daritvah.

Ljubljana, dne 5. maja 1944.

ANGELA GROSELJ, nečakinja

Z Vrhnike

Knjige »Slovenčeve knjižnice« in »Svetovec« se naročajo ali kupijo posamezne na Podlipski cesti 9. Tam se tudi plačuje naročnina.

Po Bogu vdanem življenju je umrla naša zlata mati, gospa

BERTA ZAMIDA

roj. KUŠAR

vdova višjega ravnatelja

deželnih uradov

Od doma je prepeljeno

v nedeljo, dne 7. maja 1944,

na Zale,

kjer bo pogreb isti dan

iz kapelice sv. Nikolaja

ob pol petih popoldne

na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 5. maja 1944.

Globoko

žalujejo hčere

MALI OGLASI

PODGANE miši in voluhare po koncu ing. Prezljeva »MIKROFANE« pasta. Za pripravo obilne količine je priloženo 3 kge (lahko delno pokvarjene) masti. — Inž. Prezlj, Wolfova ulica 3.

MIRCES IN GOLAZEN nli, stenice, bohe, čurke, molje, miši, podgane, voluhare in bramarje zanesljivo pokukate s strupom, ki ga dobite v drogeriji Kanc, Zidovska 1.

PEGE IN LISAJ vam zanesljivo odstrani »ALBA« krema. DROGERIJA KANC, Zidovska ulica 1.

KUPUJEMO prazne cementne in silne papirne vre PETRONAFIA, Tyrsova 12.

KROMPIR TOPINAMUR krma za prašice, zajce in kokoši tudi po nizki ceni Sever & Komp., Ljubljana, 11

ANTIKVARNE KNJIGE kupuje stalno knjižarna Akademski založbi. Dunajska cesta 2, hotel SLON.

ODDAM V OSKRBO konja, dobrega voznika proti odkodnosti, najraje kmetu. Poudarje upravi »Slov.« pod: »Dobro voznik.« št. 3589.

ČEBULČEK za seme ima Kmetijski družba Novi trg 3

DAMSKO IN MOSKO KOLO najboljša znamka, že kot v novem stanju, zelo ugodno napredaj. Šušteršič, meh. delavnica, Tyrseva cesta 13 (Figovec, levo dvorišče).

MIZARJA sprejemam za čez dan. Domobranska 7.

SOBO samo za spati oddam poštenemu moškemu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3788.

PRASIČKA manjšega predam, Iz. se: Galjeva 1.

BETONSKI KAMEN kupim. Domobranska cesta 7. (k

GOSP. POMODNO staro 20-27 let sprejmeta dva starejša zakonca. Porčeta ulica 72-L. (b

Osveta

J. E. POLÁK

18

Izvirna povest iz časov Kelto v naših krajih

Tujec, ki je sedel nad kotlom v roko hišnemu gospodarju, ko se je kuhalo v njem kosilo, je bil med Kelti dotične rodbine varen; zakaj gospodar sam, pa tudi vsak odrasli član dotične rodbine bi se dal raje ubiti nego da bi kdo gosta dotične rodbine žalil; kamoli, da bi se ga lotil dejanski. Tako in podobna prijateljstva in zaščite so beležili Kelti v tramove svojih sob s posebnimi znaki, pa tudi s posebnimi zarezi v kije, kopja, toporiščja malih in velikih bojnih sekir in v ročaje nožev.

Zdajci se predrami knez iz svoje zamisljenosti in nadaljuje: »Verjamem ti, da mi boš povedal vse po resnici tako kot je; sosebno ono, kar boš izvedel zaradi morebitnega razmerja med Albavinto in knezom Trokmarom,« je dokončal knez šele po daljšem molku.

Ob imenu Trokmar so oči knezu Galimaru vzplamtele, a njih plamen ni obetal nič dobrega...

»Bog, ki nam daje dan in noč in ki se sedaj postavlja od nas in se skriva za grčice, mi je priča, da ti bom prinesel jasno obvestilo o vsem; in še posebno o

morebitnem razmerju med Albavinto in knezom Trokmarom.«

Tako je prisegel trgovec in prožil desnico proti zahajajočemu soncu...

»Špártak, verjamem ti,« reče knez slovesno. »Nagrada za tvoj trud ne boje majhna; o tem si lahko uverjen; bo to nagrada v posebnih pravicah, ki jih boš imel med trgovci v moji kneževini; poleg tega dobiš nagrado v blagu; zakaj dragoceni kožuhov imam obilo in pri prodaji letih ne bom štel takó natančno nego jih štejem običajno.«

»Galimar, za tako malenkost ni treba plačevati še posebej,« se je branil zviti Špártak; na them pa je že ugibal o posebnih pravicah in tudi kožuhe, ki jih bo dobil povrh, je že štel; zakaj Špártak je vedel, da je Galimar eden izmed najpremožnejših barjanskih knezov, čeprav njegova kneževina ni bila največja med kneževinami barjanskimi.

»Kar sem rekel, sem rekel,« reče knez Galimar odločno. »In knez Galimar ni še nikoli prelomil dane besede!«

»Galimar, reče Špártak slovesno, »to ni znano samo tod pri vas, temveč tudi

daleč doli pri nas, od koder se ob jutrih vrača k vam bog, ki vam daje dan in noč!«

Knez je pogledal trgovca takó, da je bilo videti, da ob pogledu, da mu je pohvala všeč; zakaj napolnil je pivska rogova iznova in rekel je: »Špártak, da mi doneseš dobrih vestí!«

»Da ne bom slabih, to vem že danes,« dodá trgovec.

»Vse je mogoče!« podvomí knez.

»Vse, le slabo ne!« trdi trgovec.

»Špártak pa je vedel še mnogo drugih novic in zató se je zategnil njim razgovor v pozno noč.

Šlo je že na polnoč, ko sta legla spat; zakaj to noč Špártan ni šel domov v svoje skladišče, temveč je ostal na dvoru kneza Galimara.

Druga dne je odjezdil trgovec Špártak z navsezgodaj proti današnjemu Primskovemu, kjer je imel svoj dvorec knez Trokmar.

Tudi knez Galimar je vstal drugega dne z zarana in odjezdil brez spremstva proti rupi »Povodnega moza«.

Ko je prijezdil Galimar do rupe, je razjahal in pustil konja, da se je pasel po zeleni jasi okoli rupe; sam je sedel na skalo ob rupi in se zagledal v rupe.

Rupa je bila brez vode. V dnu rupe je bilo kamenje, pomešano s suhim listjem, fratovjem, krepelci in tudi z večimi velami. Vse okoli rupe se je videlo knezu Galimaru tega jutra takó nekam

tiho, tajinstveno, pusto in dolgočasno, da se izlepa ne takó. Knezu pa je bila ta tišina, tajinstvenost, puščoba in dolgočnost všeč; zakaj vse se je prilagalo nastrojenju njegove duše; misel mu je splavala za trgovcem Špártakom in z njim na dvorec kneza Tektosagunta; slišal je že večkrat pripovedovati o lepoti njegove hčere Albavinte, a priložnosti se ni imel, da bi se z njo sestal; zakaj že kot otrok je odšla na dvor svojega sorodnika Helvara, ki je imel svoj dvor v bližini današnjega Samobora; šele pred dobrim letom dni se je vrnila k svojemu očetu knezu Tektosaguntu; a med tem časom knez Galimar se ni bil pri knezu Tektosaguntu.

Iz teh misli predrami kneza Galimara njegov konj, ki je dvignil glavo, glasno zahrskal in zarežetal.

Knez se dvigne urno raz skalo in se ozre po jasi; kar zagleda moža, ki je stal ob grmovju kraj jase.

Knez stopi urno h konju, vzame malo sekuro in jo zavrti v krogu nad svojo glavo; zakaj mož, ki ga je zagledal pred seboj, je bil pregnanec.

V tem pa je mož urno iztegnil desnico in obrnil dlan proti nebu.

Knez sekirico ni vrgel; povsíl je rōko, v kateri je držal sekirico, in dal z njo možu znak, naj pride bliže...

Pregnanec, ki je bil brez orožja, je vedel, da je izročen na milost in nemilost ne samó vsakemu keltskemu vójniku, temveč tudi vsakemu hlapcu in vsaki

deklí, se je približal knezu na tri korake, obstal, pokleknil na desno koleno, sklonil glavo na prsa, iztegnil obe roki in obrnil dlani proti nebu.

»Vstaní! zapové knez z reskim in odločnim glasom.

Tujec vstane...

»Kdo si?« vpraša knez resno.

Knez Galimar, vójník Gelot sem iz rodú, ki mu gospodari knez Trokmar,« odgovori mož.

»Trokmar?« vprašuje knez zateglo.

»Trokmar!« pritrdi Gelot.

»Zakaj so te pregnali?« vprašuje knez dalje.

»Moji sovražniki so me obdolžili, da svojemu sosedu Arvenutu na lovu nisem priskočil na pomoč,« pojasnjuje Gelot.

»In zakaj mu nisi?« seže knez Gelotu v besedo

»Knez Galimar, nisem mogel,« reče Gelot

»Kakó, da nisi mogel?« vprašuje knez dalje.

»Ni bilo več treba,« odgovori Gelot.

»Kdo te umé!« reče knez nejevoljen.

»Nisem mogel... Ni bilo treba!... Kdo te umé!«

»Dovoli knez, da ti obrazložim,« prosi Gelot

»Govori, a gov